

Ontwikkeling van onderwys- studente se kreatiewe en kritiese denke met behulp van narratiewe en metafore

Estelle Kruger

Universiteit van
Stellenbosch

2007

1. INLEIDING en AGTERGROND

1.1 Teikengroepe: 2006 by Stellenbosch Universiteit

- Nagraadse Onderwyssertifikaat (N=18)
- B.Ed. IV (N=12)

1.2 Wollerige (“fuzzy”) woorde in Opvoedkunde

- Kritiese en logiese denke
- Kreatiewe denke
- Ernstige akademiese stuff
- Kabouterstuff

1.3 Maar ...

**"Any dinosaurian beliefs that
'creative' and 'analytical' are
contradictory and incompatible
modes are standing in the path of
a meteor; they are doomed for
extinction."**

(Richardson & St. Pierre, 2005)

2. HOE DOEN 'N MENS DAN ERNSTIGE AKADEMIESE KABOUTERSTUFF?

2.1 Selfrefleksie: persoonlike epistemologie

2.2 Teoretiese paradigma

2.3 Konteks en beleidsdokumente

- Suid-Afrika
- Uitkomsgebaseerde onderwys (HNKV)
- Rolle van onderwysers (Norms & Standards)
- Oopboek-, portuur- en selfassessering

2.4 Praxis: teorie en praktyk

KONSTRUKTIVISTIESE PARADIGMA

(Dewey, 1951; Fosnot, 1996; Poplin, 1988; White, 2000, 2003)

- Ervaringsleer (Kolb, 1984)
- Aktiewe betekenisgeving
- Leerdergesentreerdheid en meervoudige intelligensie (Gardner, 1991)
- Affektiewe onderwys en emosionele geletterdheid (Goleman, 1996)
- Kontekstualiteit en Millenniër Generasie (Codrington, 1998, 1999)
- Proses van kreatiwiteit

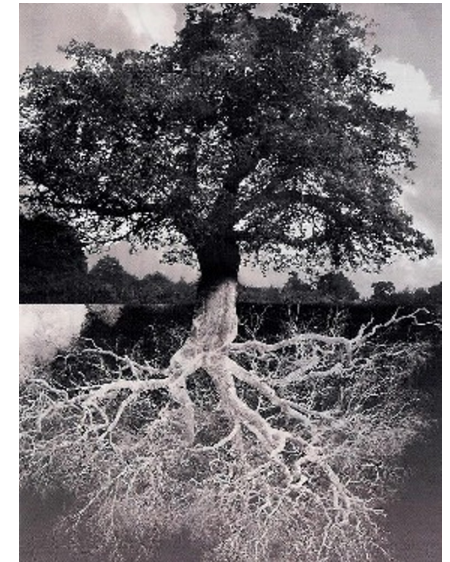

Uitkomsgebaseerde Onderwys

- **Rolle van Onderwysers**
 - Norms and Standards (SA Gazette, 2000)
- **Kritieke en Ontwikkelingsuitkomste**
 - Probleemoplossing : ontwikkeling van kritiese en kreatiewe denke
 - Kommunikasie d.m.v. visuele en verbale tekste
 - Ontwikkeling van estetiese en kulturele geletterdheid
- **Taalspesifieke leeruitkomste**
 - Lees en kyk : visuele geletterdheid
 - Dink en redeneer : kritiese en kreatiewe denke
(Departement van Onderwys, 2002, 2003)

3. ONDERRIGPROGRAM

3.1 Ontwikkeling van konsep van kreatiwiteit

KREATIWITEIT

Produkte

Prosesse

Latente eienskappe

“Foliose” by Marcia Snedecor

PRODUKTE

Kunste: drama, musiek, visuele, beeldhou,
woordkuns, dans, argitektuur
Leierskap, wetenskaplike uitvindings,
ekonomiese intrepreneurskap,
strategiese innovasie

PROSESSE:

Eksplorasi (verkenning)
Manipulasi, Organisasi
Sinergi in groepe
Inkubasi, Illuminasi
Herorganisasi
Verifikasi

LATENTE EIENSKAPPE:

Laterale denke
Begeertes, drome en ideale
Nuuskierigheid, Onafhanklikheid
Sintuiglike ervaring en waarneming
Sensualiteit (liggaamlike energie)
Verwondering oor misterie en intrige
Spel en humor, Gevoelens, Verbeelding
Verdraagsaamheid t.o.v. paradokse ("ambiguity")
Intuisie, spiritualiteit, serendipity ("connectedness")

A GALAXY OF
BRIGHT IDEAS.
MEMORY OF AN
ELEPHANT.

LOGIC OF A
COMPUTER.

ULTRA-SENSITIVE
SONAR EARS WITH
NOISE FILTER.

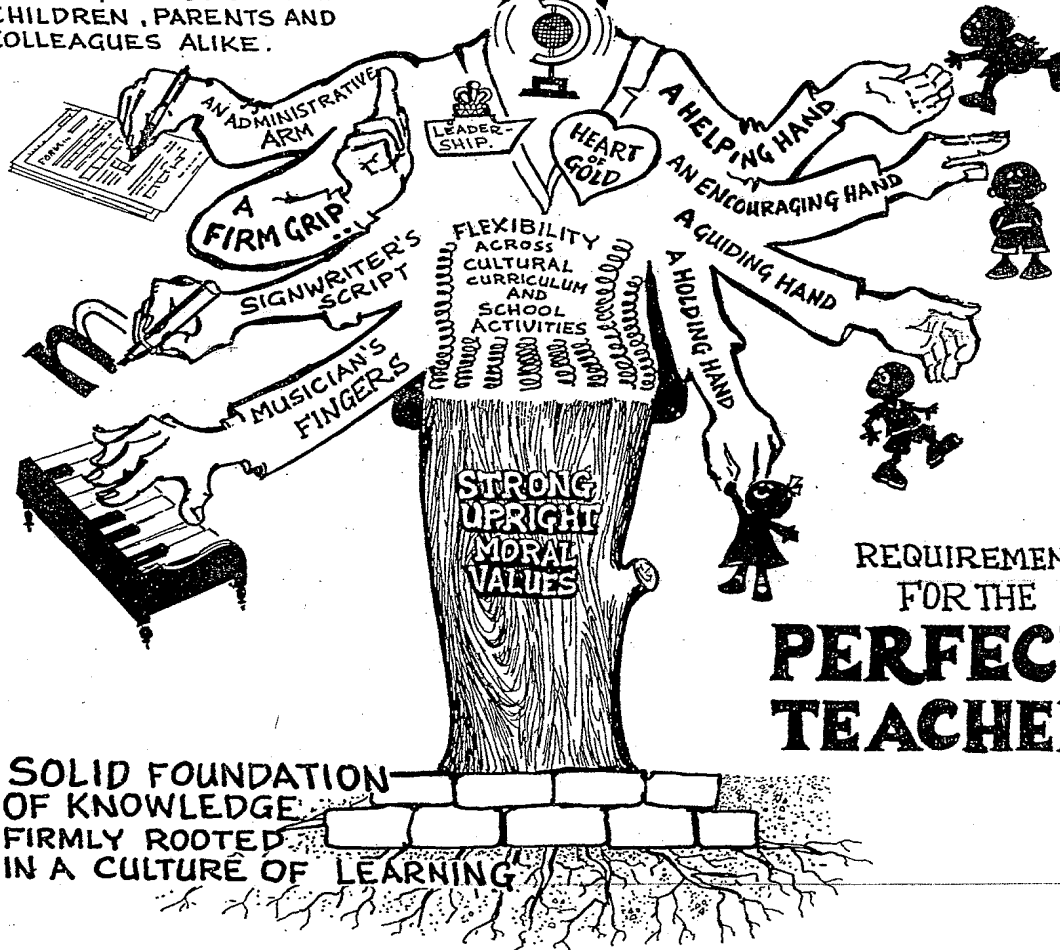
CRYSTAL-CLEAR
COMMUNICATION
SYSTEM, EFFECTIVE WITH
CHILDREN, PARENTS AND
COLLEAGUES ALIKE.

360° EYE-SIGHT THAT
CAN SEE POSITIVES
BEFORE NEGATIVES.

X-RAY
VISION

HEALTHY WHOLESOME
SENSE OF HUMOUR WITH
NO TRACE OF SARCASM
RACISM OR RIDICULE.

LEADER
SHIP

HEART
OF
GOLD

A
FIRM
GRIP

AN ADMINISTRATIVE
ARM

SIGNWRITER'S
SCRIPT

MUSICIAN'S
FINGERS

FLEXIBILITY
ACROSS
CULTURAL
CURRICULUM
AND
SCHOOL
ACTIVITIES

A HELPING HAND

AN ENCOURAGING HAND

A GUIDING HAND

A HOLDING HAND

STRONG
UPRIGHT
MORAL
VALUES

REQUIREMENTS
FOR THE

**PERFECT
TEACHER**

SOLID FOUNDATION
OF KNOWLEDGE
FIRMLY ROOTED
IN A CULTURE OF LEARNING

3.2 Narratief (1)

3.2.1 Legitimiteit van onderwysers se ervarings kan deur middel van narratiewe ondersoek akademiese geldigheid verkry
(Conle, 2000)

3.2.2 Onderrig as kunspraktyk
(Schön, 1987; Humphreys & Hyland, 2002)
» Teoretiese kennis
» Ervaringskennis

3.2.3 Ontwikkeling van eie persoonlike epistemologie want dit beïnvloed keuses
(Hofer, 2001)

3.2 Narratief (vervolg)

3.2.4 Ontwikkeling van onderwyser as reflektiewe praktisyn

- Mens se basiese wyse van gedagtegang
- Kulturele uitdrukkingswyse (Perry & Cooper, 2001)
- Kritiese refleksie en transformasie (Van Halen-Faber, 1997)
- Agentskap, outentieke stem
- Onderwys, taalonderrig en professionele ontwikkeling
(Doyle & Carter, 2003; Golombek & Johnson, 2004)

3.2.5 Eksplisiete formulering van implisiete ervaringskennis d.m.v. narratief (Hoban, 2000)

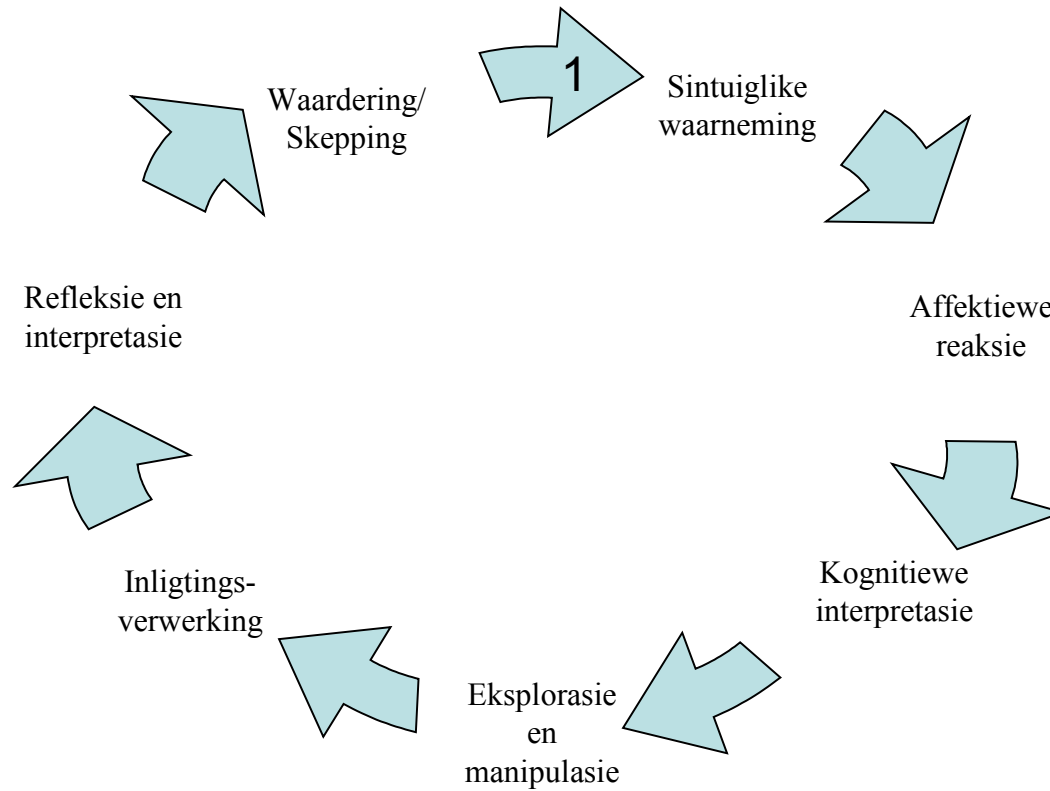
- **Persoonlike faktore** (vorige kennis, gevoelens, selfbeeld, houding, motivering, belangstellings, gemoed, persoonlike leerstrategieë)
- **Onderrigfaktore** (onderrigstrategieë, benaderings, lesstrukturering, klaskamerorganisasie, doelwitte, verslaggewing, verhouding met leerders en kollegas)
- **Portuurfaktore** (samewerking, deel van idees, aanmoediging, kompetisie, kritiek, kommentaar)
- **Situasionele faktore** (beleid, take, omgewing, konteks, hulpbronne, tyd)

3.3 Gebruik van metafoor in narratief

- Analogie, figuurlikheid, **abstrakte denke**, kultureel
- **Postmoderne alternatief** vir positivistiese klassifikasies
- Materiële en ideologiese **konseptualisering** (Vadeboncoeur & Torres, 2003)
- Tree op as **filter**, konstruksie van wêreld
- Verhelder nuwe **verbande/konneksies**
- **Ekspressie** van houding, ontmoeting met Self en Ander deur middel van assosiasies, emosies
- Instrument vir uiteensetting, **innovasie**, ontwikkeling, **verandering**, evaluering (Thagard & Beam, 2004)
- Dinamiese **refleksiemedium** oor praxis: teorie en praktyk

3.4 Proseses van kreatiewe skryf

(Fig 1)

3.5 Metafore in klasgesprek (abstraksie)

<p>Water padteken is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Watter boodskap gee hierdie teken? Waar is dit?</p>	<p>Watter insek is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat is hierdie insek se rol in die ekologie? Voordele / nadele?</p>
<p>Watter soort lig is jy / sal jy graag wil wees? (kers/lamp/ster/maan/son) Hoekom? Wat is hierdie lig se funksie en kenmerke?</p>	<p>Watter meubelstuk is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat is die funksie van hierdie meubelstuk? Voordele/nadele?</p>
<p>Watter soort gebou is jy / sal jy graag wil wees? (tent/karavaan/kasteel/kerk/hut/...) Hoekom? Hoe word die gebou in stand gehou?</p>	<p>Watter groentesoort is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat voeg hierdie eetding toe aan mens se gesondheid? Na-gevolge?</p>
<p>Watter soort deur is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Maak hierdie deur oop/toe/steek iets weg?</p>	<p>Watter vrugtesoort is jy / sal jy graag wil wees? Hoekom? Wat voeg hierdie eetding toe aan mens se gesondheid? Na-gevolge?</p>

3.6 Verdere aktiwiteite

- **Maak eie historiese en outobiografiese tydlyn (gebeure, plekke, persone - fig. 2)**
- **Besluit op eie metafoor (vergelyking): Taalonderrig is (soos) ...**
- **“Show & tell” in luistergroepe**
- **Lektor se persoonlike outobiografie en fiksie metafoor-storie as kritiese analise-instrument (Kruger, 2006)**
- **Stap van labirint (Jan Maraispark, Stellenbosch) om te reflekteer oor eie taalonderrig-reis**

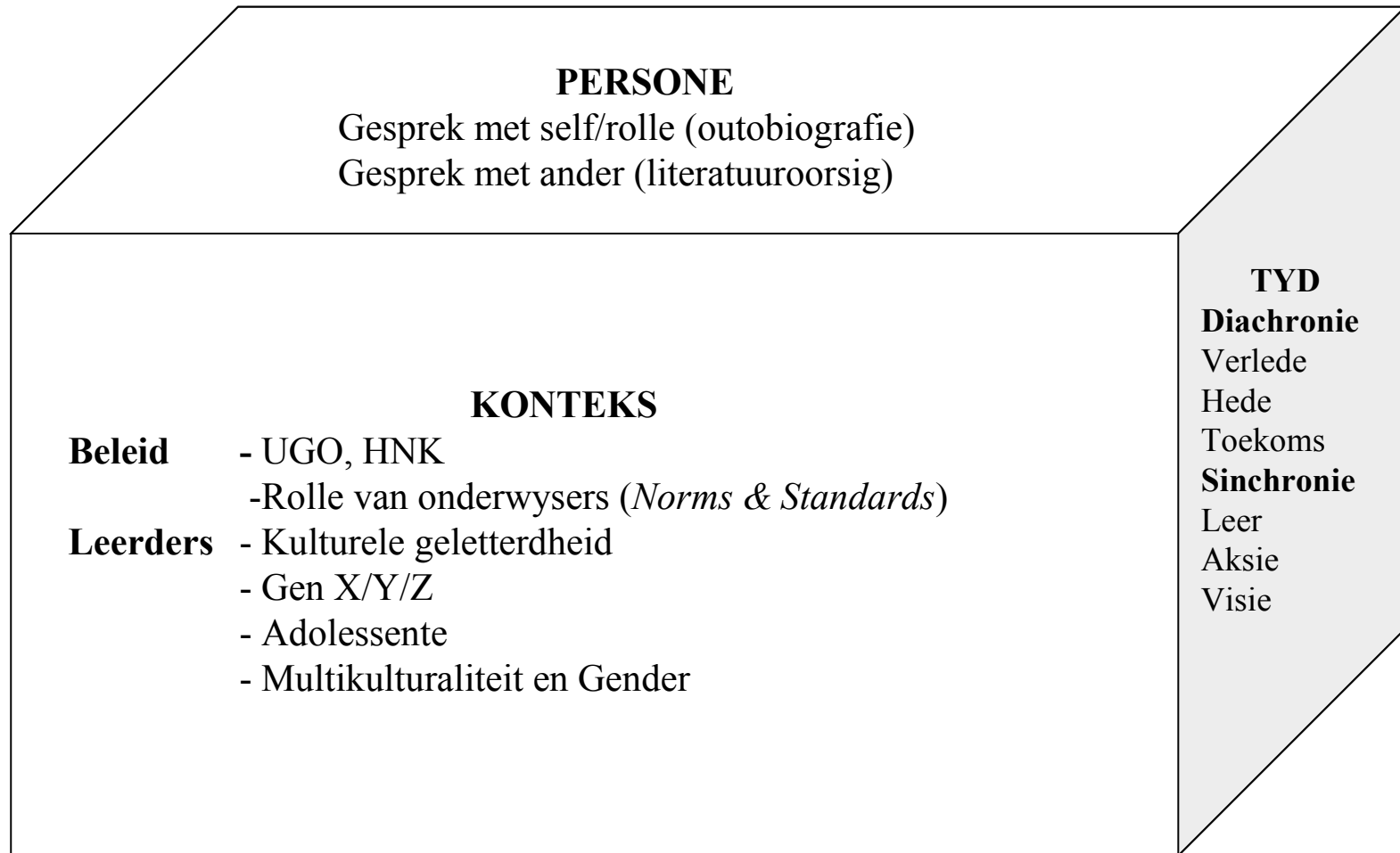
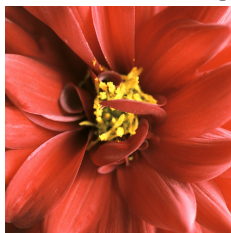
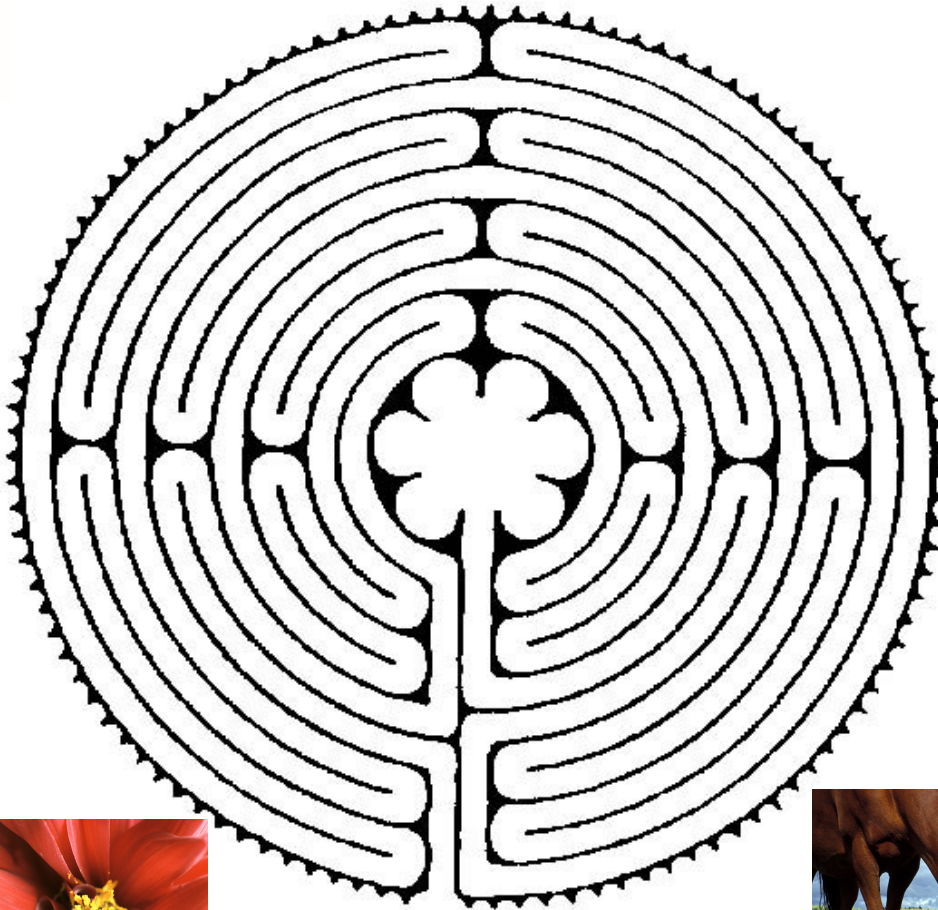

Fig 2 Verhouding tussen konteks, persone en tyd in 'n persoonlike epistemologie (Kruger, 2006)

Stap van labirint by Jan Maraispark (in stilte)

4. ANALISE VAN STUDENTE SE NARRATIEWE / METAFORE

- Oppervlak-strukture
 - Konkrete metafore
- Generatiewe en algemene metafore (Vadeboncoeur & Torres, 2003)
 - Oordrag van kennis
 - Transformasie
 - Produksie
 - Versorging
 - Groei ten spyte van kritiese momente
 - Medieer en fasiliteer
 - Konstruksie van kennis
 - Konneksies, skakels, samewerking
 - Oefening en vaardigheid
 - Rolle van onderwysers

5. VOORLOPIGE RESULTATE:

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (1)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Oordrag en produksie van kennis	Feetjie, paint-by-numbers, gereedskapskis, tuinier
Transformasie en groei	Feetjie, wonderblom, water, tuinier, skoenlapper (1+2), bloukaas, vlinder, kitaar, romp, kleure, perd, kok, wilgertak, boom, grimering, boom

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (2)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Versorging en herstel	Feetjie, wonderblom, tuinier, spaarvarkie, skoenlapper (1+2), bloukaas, vlinder, kleure, perd, wilgertak, houtwerker
Konstruksie, mediëring, fasilitering	Paint-by-numbers, spaarvarkie, skoenwinkel, huis, romp, kok

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (3)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Konneksies, skakels, samewerking, hulp van 'n mentor	Feetjie, wonderblom, paint-by-numbers, water, gereedskapskis, spaarvarkie, skoenlapper (1+2), smarties, tekkies, klavier, bloukaas, romp, kleure, perd, kok, wilgertak,
Oefening en vaardigheid	Feetjie, gereedskapskis, tekkies, klavier, vlinder, perd, kok, skoenlapper (1)

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (4)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Reis, proses, ervarings van swaarkry en isolasie	Feetjie, wonderblom, paint-by-numbers, gereedskapskis, water, vrugteboom, orgidee, strykyster, spaarvarkie, smarties, skoenlapper (1+2), tekkies, klavier, bloukaas, huis, dansskoën, kitaar, vlinder, kleure, kok, skulp, wilgertak, grimering, houtwerker, strykyster,
Outobiografie	Paint-by-numbers, water, gereedskapskis, orgidee, strykyster, spaarvarkie, smarties, dansskoën, skoenlapper (2), boom

Kategorieë vir studente se narratiewe en metafore (5)

GENERATIEF/ ALGEMEEN	OPPERVLAKSTRUKTUUR / KONKREET
Fiksie (3e persoon)	Feetjie, wonderblom, vrugteboom, skoenlapper (1), tekkies, klavier, huis, vlinder, kitaar, kleure, perd, kok, wilgertak
Fiksie (1e persoon)	Tuinier, bloukaas, romp, skulp, houtwerker
Fiksie (gesprek met leser)	Skoenwinkel, grimering
Fiksie met magiese elemente	Feetjie, vrugteboom, skoenlapper (1), bloukaas, skulp, houtwerker

6. SLOTSOM

6.1 Om metafore te gebruik, verstaan en waardeer, het 'n mens beide kreatiewe en kritiese denkvaardighede nodig.

6.2 Studente se narratiewe oor hul persoonlike taalonderrigervarings was kreatief en logies, outobiografies en magies.

6.3 En nou bly daar (met apologie aan Paulus:) logika, kritiese en kreatiewe denke - maar die grootste hiervan is kreatiwiteit, want dit sluit al die bogenoemde in.

Verwysingsbronne